

שאלה: אצל אחד השכנים שלי נולד בן זכר. כעת יש ויכוח בינו לבין אשתו למי לתת כבוד הסנדקאות, לאבא שלו או לאבא שלה. מה ענין הכבוד הזה?

תשובה: תמוהה כל המריבה. כאשר נבדוק מה שורש המנהג הזה של סנדקאות, לא נמצא ממנו זכר בגמרא או ברמב"ם. רק במדרש תהלים (מזמור ל"ה) כתוב על המקרא "כל עצמותי תאמרנה: ה' מי כמוך" כי דוד היה משבח את ה' בכל אבריו, וּבְבִרְיָוֹתָיו הָיָה מַחְזִיק אֶת הַתִּינוּק בַּעַת בְּרִית מִלָּה, והוא "סנדק". אבל לא כתוב שם שהוא כבוד גדול, ולא כתוב שבזה הוא מוסיף קדושה וטהרה לתינוק.

"סנדק" היא מלה יוונית למושג "שליח". ה"בית יוסף" (טור יורה דעה, רסה) כותב בשם ספר "מצות הקצר" שתופס הילד הוא כמו שליח בית דין. בהגהות מיימוניות לרמב"ם (הלכות מילה פרק ג) קורא לסנדק "בעל הברית". והמנהג לחפש יהודי כשר להיות בעל הברית הנ"ל מוזכר בספרו של הקדמון מהר"י סגל. על פי זה כתב רמ"א (שו"ע יו"ד רסד סעיף א) "ויש לאדם לחזור ולהדר אחר מוהל ובעל ברית היותר טוב וצדיק". ובספר מהרי"ל (נפטר שנת 1427) בהלכות מילה כתב עליו: "היה נוהג לרחוץ ולטבול עצמו להכניס התינוק בטהרה לברית. ואמר גדולה מצות בעל הברית ממצות המוהל מפני שרגליו דומות למזבח, כאילו מקטיר קטורת לשמים. ומקדימים אותו לקריאת התורה קודם המוהל". העתיק תמצית דברים אלו הרמ"א (סי' רסה סעיף יא).

אבל לעת עתה לא מצאתי מקור למאמר הבריות שאם הסנדק הוא צדיק זה ישפיע על התינוק שגם הוא יהיה צדיק.

סיכום הדברים, לא כדאי לעשות מריבה על דבר שאין לו שורש במצוה דאורייתא או דרבנן. ועל הבעל-האשה להגיד לאביו שמפני "שלום בית" הוא צריך לעשות רצון אשתו. וכן האשה תגיד לאביה שמפני "שלום בית" היא צריכה לוותר לבעלה. הראשון שבין שני הזקנים המסכים למשוך את בקשתו ומסכים לא להיות סנדק, הוא שהוכיח על עצמו שהוא צדיק יותר. ממילא השני הנותן הוא יהיה הסנדק. ושלום על ישראל.